

SMĚRNICE

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2019/713

ze dne 17. dubna 2019

o potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání a o nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2001/413/SVV

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 83 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Podvody v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání ohrožují bezpečnost, jelikož představují zdroj příjmů pro organizovanou trestnou činnost, a tím umožňují páchání další trestné činnosti, například terorismu, obchodu s drogami a obchodování s lidmi.
- (2) Podvody v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání představují rovněž překážky jednotného digitálního trhu, neboť snižují důvěru spotřebitelů, a způsobují tak přímé hospodářské ztráty.
- (3) Je nezbytné aktualizovat rámcové rozhodnutí Rady 2001/413/SVV ⁽³⁾ a doplnit ho, aby obsahovalo další ustanovení týkající se trestných činů, zejména pokud jde o podvody spáchané s pomocí počítačů a dále sankcí, předcházení těmto trestným činům, pomoci obětem a přeshraniční spolupráce.
- (4) Značné mezery a rozdíly v právních předpisech členských států týkajících se podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání mohou bránit předcházení, odhalování a postihování těchto typů trestné činnosti a další závažné a organizované trestné činnosti, která s ní souvisí a je jejím prostřednictvím umožněna, a ztěžovat policejní a soudní spolupráci v této oblasti a tím jí činit méně účinnou, což má nepříznivý dopad na bezpečnost.
- (5) Podvody v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání mají významný přeshraniční rozměr zesílený rozšiřujícím se digitálním prvkem, což vyvolává naléhavou potřebu dalších opatření směřujících ke sbližování trestněprávních předpisů týkajících se podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání.
- (6) Během posledních let došlo nejen k prudkému růstu digitální ekonomiky, ale i k šíření inovací v mnoha oblastech, včetně platebních technologií. Nové platební technologie zahrnují používání nových typů platebních prostředků, které přinášejí nové příležitosti pro spotřebitele a podniky, ale také zvyšují možnost podvodu. Vzhledem k tomuto technologickému vývoji je tedy nezbytné, aby právní rámec zůstal relevantní a aktuální na základě technologicky neutrálního přístupu.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 197, 8.6.2018, s. 24.

⁽²⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 13. března 2019 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 9. dubna 2019.

⁽³⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2001/413/SVV ze dne 28. května 2001 o potírání podvodů a padělání bezhotovostních platebních prostředků (Úř. věst. L 149, 2.6.2001, s. 1).

- (7) Podvody slouží nejen k financování zločinných společení, ale omezují i rozvoj jednotného digitálního trhu a snižují ochotu občanů nakupovat online.
- (8) Pro zajištění jednotného přístupu členských států k uplatňování této směrnice a usnadnění výměny informací a spolupráce mezi příslušnými orgány jsou, pokud jde o podvody v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání, důležité společné definice. Do definic by měly být zahrnuty nové typy bezhotovostních platebních prostředků, které umožňují převody elektronických peněz a virtuálních měn. V definici bezhotovostních platebních prostředků by měla být zohledněna skutečnost, že bezhotovostní platební prostředek může být tvořen různými společně působícími prvky, jako je například mobilní platební aplikace a související autorizace (například heslo). Pokud tato směrnice používá pojem bezhotovostní platební prostředek, mělo by být jasné, že tento prostředek umožňuje držiteli nebo uživateli tohoto prostředku uskutečnit převod peněz nebo peněžní hodnoty nebo iniciovat platební příkaz. Například neoprávněné získání mobilní platební aplikace bez nezbytné autorizace by nemělo být považováno za neoprávněné získání bezhotovostního platebního prostředku, protože to ve skutečnosti uživateli neumožňuje převádět peníze nebo peněžní hodnotu.
- (9) Tato směrnice by se měla uplatňovat na bezhotovostní platební prostředky, pouze pokud jde o platební funkci dotčeného prostředku.
- (10) Tato směrnice by se měla vztahovat na virtuální měny, pouze pokud mohou být běžně používány k provádění plateb. Členské státy by měly být vyzvány, aby ve svém vnitrostátním právu zajistily, že budoucím měnám virtuální povahy vydaným jejich centrálními bankami nebo jinými veřejnými orgány bude poskytována stejná úroveň ochrany proti podvodným trestným činům, jako bezhotovostním platebním prostředkům obecně. Tato směrnice by se měla vztahovat na digitální peněženky umožňující převod virtuálních měn, a to ve stejném rozsahu jako na bezhotovostní platební prostředky. Definice pojmu „digitální prostředky směny“ by měla potvrzovat, že digitální peněženky pro převádění virtuálních měn mohou, avšak nutně nemusí vykazovat rysy platebního prostředku, a neměla by jí být rozšířena definice platebního nástroje.
- (11) Zasílání falešných faktur za účelem získání platebních údajů by mělo být považováno za pokus o neoprávněné přisvojení v oblasti působnosti této směrnice.
- (12) Záměrem využití trestního práva k poskytnutí právní ochrany primárně platebním prostředkům, které požívají zvláštní formy ochrany před napodobením nebo zneužitím, je podpořit hospodářské subjekty, aby tuto zvláštní formu ochrany poskytly platebním prostředkům, které vydávají.
- (13) Je nezbytné zajistit účinná trestněprávní opatření na ochranu bezhotovostních platebních prostředků proti podvodům a padělání. Zejména je zapotřebí v oblasti trestního práva zaujmout jednotný přístup vůči znakům skutkových podstat trestných činů, které přispívají ke skutečnému podvodnému používání bezhotovostních platebních prostředků nebo k němu vytvářejí podmínky. Jednání, jako je nabývání a přechovávání platebních prostředků s úmyslem spáchání podvodu, například prostřednictvím podvodného získávání údajů (tzv. phishingu), neoprávněného kopírování elektronických údajů (tzv. skimmingu) nebo směřování či přesměrování uživatele platební služby na napodobeninu webových stránek, a jejich distribuce, například prodejem informací o kreditní kartě na internetu, by proto mělo být považováno za trestnou činnost jako takovou, aniž by vyžadovala skutečné podvodné použití bezhotovostních platebních prostředků. Taková trestná činnost by proto měla zahrnovat okolnosti, za kterých přechovávání, opatření si k užívání nebo distribuce těchto platebních prostředků nezbytně nevedou k jejich podvodnému použití. Pokud je však podle této směrnice trestně stíháno přechovávání nebo držení těchto platebních prostředků, nemělo by být trestně stíháno pouhé opomenutí. Tato směrnice by neměla postihovat oprávněné používání platebních prostředků, včetně poskytování inovačních platebních služeb a v souvislosti s nimi, například služby běžně vyvíjené fintech společnostmi.
- (14) Na všechny znaky skutkové podstaty trestných činů uvedených v této směrnici se vztahuje koncept úmyslného zavinění v souladu s vnitrostátním právem. Úmyslnou povahu jednání, jakož i povědomí nebo jeho účel, které musejí tvořit skutkovou podstatu trestného činu, lze dovodit z objektivních věcných souvislostí. Tato směrnice by se neměla vztahovat na trestné činy, k jejichž spáchání není třeba úmysl.
- (15) Tato směrnice odkazuje na klasické formy jednání, jako je podvod, padělání, krádež a neoprávněné přisvojení, jež byly ve vnitrostátním právu vymezeny již před obdobím digitalizace. Rozšířená oblast působnosti této směrnice, pokud jde o nehmotné platební prostředky, proto vyžaduje, aby byly v zájmu doplnění a posílení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/40/EU (*) vymezeny srovnatelné formy jednání v digitální oblasti. Neoprávněné získání nehmotného bezhotovostního platebního prostředku by mělo být trestným činem, a to

(*) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/40/EU ze dne 12. srpna 2013 o útocih na informační systémy a nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2005/222/SVV (Úř. věst. L 218, 14.8.2013, s. 8).

alespoň pokud zahrnuje spáchání některého z trestných činů uvedených v člancích 3 až 6 směrnice 2013/40/EU, nebo zneužití nehmotného bezhotovostního platebního prostředku. „Zneužitím“ by se mělo rozumět jednání osoby, které je svěřen nehmotný bezhotovostní platební prostředek, spočívající ve vědomém použití tohoto prostředku, aniž by k tomu byla oprávněna, ve vlastní prospěch nebo ve prospěch jiné osoby. Opatření si takto neoprávněně získaného prostředku za účelem podvodného použití by mělo být trestné, aniž by bylo nutné prokázat všechny skutečnosti neoprávněného získání, a aniž by bylo nutné vyžadovat dřívější nebo současné odsouzení za predikativní trestný čin, který vedl k neoprávněnému získání tohoto prostředku.

- (16) Tato směrnice rovněž odkazuje na nástroje, které mohou být použity ke spáchání v ní uvedených trestných činů. Vzhledem k potřebě zabránit kriminalizaci, pokud jsou tyto nástroje vytvořeny a uvedeny na trh k legitimním účelům s tím, že by však mohly být používány k páčání trestných činů, čímž tak samy o sobě nepředstavují hrozbu, by proto měla být kriminalizace omezena na takové nástroje, které jsou prvotně vytvořeny nebo konkrétně přizpůsobeny za účelem spáchání trestných činů uvedených v této směrnici.
- (17) Sankce a tresty ukládané za podvody v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání by měly být účinné, přiměřené a odrazující v celé Unii. Touto směrnicí nejsou dotčeny individualizace sankcí a jejich ukládání a výkon soudních rozhodnutí podle okolností případu, a obecná pravidla vnitrostátního trestního práva.
- (18) Jelikož tato směrnice stanoví minimální pravidla, mohou členské státy přijímat nebo ponechat v platnosti přísnější trestněprávní předpisy týkající se podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání, včetně širší definice trestných činů.
- (19) Je vhodné stanovit přísnější sankce, pokud byl trestný čin spáchán v rámci zločinného spolčení ve smyslu rámcového rozhodnutí Rady 2008/841/SVV⁽⁵⁾. Členské státy by neměly být povinny stanovit konkrétní přitěžující okolnosti v případě, že vnitrostátní právo stanoví samostatné trestné činy a mohou za ně být uloženy přísnější tresty. Pokud byl trestný čin uvedený v této směrnici spáchán ve spojení s jiným trestným činem uvedeným v této směrnici toutéž osobou, a jeden z těchto trestných činů ve skutečnosti představuje jednu z nezbytných součástí jiného trestného činu, může členský stát v souladu s obecnými zásadami vnitrostátního práva stanovit, že se takové jednání považuje za přitěžující okolnost k hlavnímu trestnému činu.
- (20) Pravidla pro uplatňování soudní příslušnosti by měla zajistit, aby trestné činy uvedené v této směrnici byly účinně stíhány. Trestné činy lze obecně nejlépe postihovat systémem trestního soudnictví v zemi, v níž byly spáchány. Každý členský stát by proto měl stanovit příslušnost svých soudů pro trestné činy spáchané na jeho území a pro trestné činy spáchané jeho státními příslušníky. Členské státy mohou rovněž stanovit příslušnost svých soudů pro trestné činy, které mohou způsobit škodu na jejich území. Členské státy se důrazně vybízejí, aby tak učinily.
- (21) S ohledem na povinnosti podle rámcového rozhodnutí Rady 2009/948/SVV⁽⁶⁾ a rozhodnutí Rady 2002/187/SVV⁽⁷⁾ se příslušné orgány vyzývají, aby v případě kompetenčních sporů využívaly možnosti vést přímé konzultace s pomocí Agentury Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust).
- (22) S ohledem na potřebu zvláštních nástrojů k účinnému vyšetřování podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání a jejich významu pro účinnou mezinárodní spolupráci mezi vnitrostátními orgány by měly být vyšetřovací nástroje, které se obvykle používají v případech organizované trestné činnosti nebo jiné závažné trestné činnosti, k dispozici příslušným orgánům ve všech členských státech, pokud je používání těchto nástrojů vhodné, a v rozsahu, který je přiměřený povaze a závažnosti trestných činů, jak je stanoveno ve vnitrostátním právu. Orgány pro vymáhání práva a další příslušné orgány by kromě toho měly mít včas přístup k příslušným informacím, aby mohly vyšetřovat a stíhat trestné činy uvedené v této směrnici. Členské státy se vyzývají, aby přidělovaly příslušným orgánům odpovídající lidské a finanční zdroje, aby mohly řádně vyšetřovat a stíhat trestné činy uvedené v této směrnici.

⁽⁵⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti (Úř. věst. L 300, 11.11.2008, s. 42).

⁽⁶⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2009/948/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o předcházení kompetenčním sporům při výkonu pravomoci v trestním řízení a jejich řešení (Úř. věst. L 328, 15.12.2009, s. 42).

⁽⁷⁾ Rozhodnutí Rady 2002/187/SVV ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti (Úř. věst. L 63, 6.3.2002, s. 1).

- (23) Vnitrostátní orgány, které vyšetřují nebo stíhají trestné činy uvedené v této směrnici, by měly mít pravomoc spolupracovat s jinými vnitrostátními orgány v tomtéž členském státě a se svými protějšky v jiných členských státech.
- (24) V mnoha případech trestná činnost vychází z incidentů, které by měly být hlášeny relevantním vnitrostátním příslušným orgánům podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148⁽⁸⁾. U těchto incidentů může existovat podezření na jejich trestní povahu, ačkoli v daném stádiu neexistují dostatečné důkazy trestného činu. V této souvislosti by měli být příslušní provozovatelé základních služeb a poskytovatelé digitálních služeb vyzváni ke sdílení zpráv požadovaných směrnicí (EU) 2016/1148 s orgány pro vymáhání práva, aby byla zajištěna účinná a komplexní reakce a usnadnilo se připisování trestných činů pachatelům a mohla jim za ně být přičítána odpovědnost. Prosazování bezpečného, zabezpečeného a odolného prostředí především vyžaduje, aby orgánům pro vymáhání práva byly systematicky ohlašovány incidenty s podezřením na závažnou trestní povahu. Kromě toho by měly být v případě potřeby zapojeny do vyšetřování v oblasti vymáhání práva bezpečnostní týmy typu CSIRT zřízené podle směrnice (EU) 2016/1148 za účelem poskytnutí informací, které jsou na vnitrostátní úrovni považovány za vhodné, a odborných znalostí v oblasti informačních systémů.
- (25) Závažné bezpečnostní incidenty uvedené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366⁽⁹⁾ mohou být trestněprávního původu. V případě potřeby by měli být poskytovatelé platebních služeb pobídnuti k tomu, aby s orgány pro vymáhání práva sdíleli zprávy, které jsou povinni předkládat příslušným orgánům ve svém domovském členském státě podle směrnice (EU) 2015/2366.
- (26) Na úrovni Unie existuje řada nástrojů a mechanismů, které umožňují výměnu informací mezi vnitrostátními orgány pro vymáhání práva za účelem vyšetřování a stíhání trestné činnosti. S cílem usnadnit a urychlit spolupráci mezi vnitrostátními orgány pro vymáhání práva a zajistit, aby tyto nástroje a mechanismy byly využívány v plném rozsahu, by tato směrnice měla posílit význam operativních kontaktních míst, která byla zřízena rámcovým rozhodnutím 2001/413/SVV. Mělo by být možné, aby členské státy rozhodly, že budou využívat stávajících sítí operativních kontaktních míst, například síť zavedenou směrnicí 2013/40/EU. Kontaktní místa by měla zajišťovat účinnou pomoc, například usnadňovat výměnu příslušných informací, a poskytovat technické poradenství nebo právní informace. Aby bylo zajištěno plynulé fungování sítě, mělo by každé kontaktní místo být schopno rychle komunikovat s kontaktním místem v jiném členském státě. Vzhledem k významnému přeshraničnímu rozměru trestných činů, na které se vztahuje tato směrnice, a zejména k nestálé povaze elektronických důkazů, by členské státy měly být schopny rychle reagovat na naléhavé žádosti v rámci sítě a poskytovat zpětnou vazbu do osmi hodin. Ve velmi naléhavých a závažných případech by členské státy měly informovat Agenturu Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol).
- (27) Oznamování trestných činů orgánům veřejné moci bez zbytečného odkladu má velký význam při potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání a je často výchozím bodem pro vyšetřování trestných činů. Měla by být přijata opatření na podporu oznamování trestné činnosti fyzickými i právníky osobami, zejména finančními institucemi, orgánům pro vymáhání práva a justičním orgánům. Tato opatření mohou mít různou formu, včetně formy legislativních aktů obsahujících povinnosti oznamovat podezření na podvody, nebo formy nelegislativních opatření, například založení nebo podpora organizací či mechanismů napomáhajících výměně informací nebo zvyšování povědomí. Každé takové opatření, které vyžaduje zpracování osobních údajů fyzických osob, by mělo být prováděno v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679⁽¹⁰⁾. Každé předávání informací za účelem předcházení a potírání trestných činů souvisejících s podvody v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání by mělo být v souladu s požadavky stanovenými v uvedeném nařízení, zejména se zákonnými důvody pro zpracování.
- (28) V zájmu usnadnění rychlého a přímého oznámení trestného činu by Komise měla důkladně zvážit možnost, aby členské státy zavedly účinné systémy oznamování podvodů online, a vytvoření standardizovaných formulářů pro oznamování na úrovni Unie. Takové systémy by mohly usnadnit oznámení bezhotovostních podvodů, k nimž často dochází online, a posílit tak podporu pro oběti, identifikaci a analýzu hrozeb kyberkriminality, jakož i činnost a přeshraniční spolupráci vnitrostátních příslušných orgánů.

⁽⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii (Úř. věst. L 194, 19.7.2016, s. 1).

⁽⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. L 337, 23.12.2015, s. 35).

⁽¹⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (29) Trestné činy uvedené v této směrnici jsou často přeshraniční povahy. Z toho důvodu je k potírání těchto trestných činů zapotřebí úzké spolupráce mezi členskými státy. Členské státy se vyzývají, aby ve vhodné míře zajistily účinné uplatňování vzájemného uznávání a nástrojů právní pomoci ve vztahu k trestným činům, na které se tato směrnice vztahuje.
- (30) Vyšetřování a stíhání všech druhů podvodů a padělání v oblasti bezhotovostních platebních prostředků, včetně těch, které se týkají malých peněžních částek, je zvláště důležité v rámci účinného boje proti nim. Účinnými způsoby, jak odhalit podvodné činnosti, zejména pokud jde o činnosti podobné, jež se samy o sobě týkají malých peněžních částek, je stanovení oznamovací povinnosti, výměny informací a podávání statistických zpráv.
- (31) Podvody v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání mohou mít pro oběti závažné hospodářské i jiné důsledky. Pokud takové podvody zahrnují například zneužití totožnosti, jejich důsledky jsou často závažnější z důvodu poškození dobrého jména, profesní újmy, poškození individuálního ratingu a vážné citové újmy. Členské státy by měly přijmout opatření v oblasti pomoci, podpory a ochrany zaměřené na zmírnění těchto důsledků.
- (32) Často může uplynout značně dlouhá doba, než oběti zjistí, že utrpěly ztrátu v důsledku trestného činu podvodu nebo padělání. Během této doby se může rozvinout spirála propojených trestných činů, čímž se zhoršují nepříznivé důsledky pro oběti.
- (33) Fyzické osoby, které se stanou oběťmi podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků, požívají práva přiznaná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ⁽¹⁾. Členské státy by měly přijmout opatření v oblasti pomoci a podpory těmto obětem, která vycházejí z opatření vyžadovaných uvedenou směrnicí, nicméně by měly více reagovat na konkrétní potřeby obětí podvodů souvisejících se zneužitím totožnosti. Tato opatření by měla zahrnovat zejména poskytnutí seznamu specializovaných institucí, které se zabývají různými aspekty trestných činů týkajících se totožnosti a podporou obětí, odbornou psychologickou podporu a poradenství v oblasti finančních, praktických a právních záležitostí, jakož i pomoc v oblasti dostupného odškodnění. Členské státy by měly být vyzvány k tomu, aby zřídily vnitrostátní jednotný online informační nástroj, který by usnadnil přístup k pomoci a podporu obětem. Právníkům osobám by měly být rovněž poskytovány konkrétní informace a poradenství týkající se ochrany před negativními důsledky této trestné činnosti.
- (34) Tato směrnice by měla právníkům osobám poskytnout právo na přístup k informacím o postupech pro podávání oznámení v souladu s vnitrostátním právem. Toto právo je žádoucí zejména pro malé a střední podniky a mělo by přispět k vytvoření podnikatelského prostředí přívětivějšího pro malé a střední podniky. Fyzické osoby již tohoto práva požívají podle směrnice 2012/29/EU.
- (35) Členské státy by s pomocí Komise měly zavést nebo posílit politiky zaměřené na předcházení podvodům v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání a opatření ke snížení rizika výskytu těchto trestných činů, prostřednictvím informačních a osvětových kampaní. Členské státy by v této souvislosti mohly vypracovat a průběžně aktualizovat stálý online osvětový nástroj s praktickými příklady podvodných jednání ve formátu, jenž je snadno srozumitelný. Tento nástroj může být spojen s vnitrostátním jednotným online informačním nástrojem pro oběti nebo může být jeho součástí. Členské státy by také mohly zavést výzkumné a vzdělávací programy. Zvláštní pozornost by měla být věnována zejména potřebám a zájmům zranitelných osob. Členské státy se vyzývají, aby zajistily, že budou pro tyto kampaně k dispozici dostatečné finanční prostředky.
- (36) Je nezbytné shromažďovat statistické údaje o podvodech v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání. Členské státy by proto měly mít povinnost zajistit zavedení vhodného systému pro záznam, vypracovávání a poskytování stávajících statistických údajů o trestných činech uvedených v této směrnici.
- (37) Tato směrnice usiluje o pozměnění a rozšíření ustanovení rámcového rozhodnutí 2001/413/SVV. Vzhledem k tomu, že změn, které je třeba provést, je značný počet a jsou podstatné, mělo by být rámcové rozhodnutí 2001/413/SVV v zájmu přehlednosti nahrazeno v plném rozsahu ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57).

- (38) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a ke Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se tyto členské státy neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná.
- (39) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná.
- (40) Jelikož cílů této směrnice, totiž potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání účinnými, přiměřenými a odrazujícími tresty a zlepšení a podpora přeshraniční spolupráce mezi příslušnými orgány navzájem, jakož i mezi fyzickými a právnickými osobami a příslušnými orgány, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, z důvodu jejich rozsahu nebo účinků, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (41) Tato směrnice dodržuje základní práva a ctí zásady uznané zejména v Listině základních práv Evropské unie, jako je právo na svobodu a bezpečnost, respektování soukromého a rodinného života, ochrana osobních údajů, svoboda podnikání, právo na vlastnictví, právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, presumpce nevinny a právo na obhajobu, zásady zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů a právo nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin. Tato směrnice má zajistit plné dodržování těchto práv a zásad a měla by být prováděna v souladu s nimi,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

HLAVA I

PŘEDMĚT A DEFINICE

Článek 1

Předmět

Tato směrnice stanoví minimální pravidla pro vymezení trestných činů a sankcí týkajících se podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání. Usnadňuje předcházení takovým trestným činům a poskytování pomoci a podpory jejich obětem.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- „bezhotovostním platebním prostředkem“ nehmotné nebo hmotné chráněné zařízení, předmět nebo záznam nebo jejich kombinace, jiné než zákonné platidlo, umožňující držiteli nebo uživateli, samostatně nebo ve spojení s postupem nebo se souborem postupů, převádět peníze nebo peněžní hodnotu, a to i prostřednictvím digitálních prostředků směny;
- „chráněným zařízením, předmětem nebo záznamem“ zařízení, předmět nebo záznam chráněný před napodobením nebo podvodným použitím, například provedením, kódováním nebo podpisem;
- „digitálními prostředky směny“ elektronické peníze ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES⁽¹²⁾ nebo virtuální měna;

⁽¹²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES (Úř. věst. L 267, 10.10.2009, s. 7).

- d) „virtuální měnou“ digitální reprezentace hodnoty, která není vydána či garantována centrální bankou ani orgánem veřejné moci, není nutně spojena se zákonně stanovenou měnou a nemá právní status měny či peněz, je však fyzickými nebo právníckými osobami přijímána jako prostředek směny a může být elektronicky převáděna, uchovávána a obchodována;
- e) „informačním systémem“ informační systém ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 2013/40/EU;
- f) „počítačovými údaji“ počítačové údaje ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 2013/40/EU;
- g) „právníckou osobou“ subjekt, který má podle příslušného práva právní subjektivitu, s výjimkou států nebo veřejných subjektů při výkonu státní moci a veřejných mezinárodních organizací.

HLAVA II

TRESTNÉ ČINY

Článek 3

Podvodné použití bezhotovostních platebních prostředků

Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily trestnost těchto úmyslných jednání:

- a) podvodné použití kradeného či jinak neoprávněně přisvojeného nebo získaného bezhotovostního platebního prostředku;
- b) podvodné použití padělaného či pozmeněného bezhotovostního platebního prostředku.

Článek 4

Trestné činy související s podvodným použitím hmotných bezhotovostních platebních prostředků

Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily trestnost těchto úmyslných jednání:

- a) krádež nebo jiné neoprávněně přisvojení hmotného bezhotovostního platebního prostředku;
- b) podvodné padělání či pozmenění hmotného bezhotovostního platebního prostředku;
- c) přechovávání kradeného či jinak neoprávněně přisvojeného, padělaného či pozmeněného hmotného bezhotovostního platebního prostředku pro podvodné použití;
- d) opatření kradeného, padělaného či pozmeněného hmotného bezhotovostního platebního prostředku pro sebe nebo pro jinou osobu pro podvodné použití, včetně jeho přijetí, přivlastnění, koupě, převodu, dovozu, vývozu, prodeje, přepravy nebo distribuce.

Článek 5

Trestné činy související s podvodným použitím nehmotných bezhotovostních platebních prostředků

Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily trestnost těchto úmyslných jednání:

- a) neoprávněné získání nehmotného bezhotovostního platebního prostředku, a to alespoň pokud při tomto získání došlo ke spáchání některého z trestných činů uvedených v článcích 3 až 6 směrnice 2013/40/EU, nebo ke zneužití nehmotného bezhotovostního platebního prostředku;
- b) podvodné padělání či pozmenění nehmotného bezhotovostního platebního prostředku;
- c) přechovávání neoprávněně získaného, padělaného či pozmeněného nehmotného bezhotovostního platebního prostředku pro podvodné použití, alespoň pokud v době přechovávání prostředku je nezákonný původ znám;
- d) opatření neoprávněně získaného, padělaného či pozmeněného nehmotného bezhotovostního platebního prostředku pro sebe nebo pro jinou osobu pro podvodné použití, včetně jeho prodeje, převodu nebo distribuce, anebo jeho zpřístupnění.

Článek 6

Podvody související s informačními systémy

Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily trestnost úmyslných jednání spočívajících v uskutečnění převodu peněz, peněžní hodnoty či virtuální měny nebo způsobení jejich převodu, jimiž je jiné osobě způsobena protiprávní ztráta majetku s cílem získat pro pachatele či třetí osobu neoprávněný prospěch, přičemž tato jednání spočívají v:

- a) neoprávněném narušení fungování informačního systému nebo zasahování do něj;
- b) neoprávněném vložení, pozměnění, vymazání, přenosu nebo potlačení počítačových údajů.

Článek 7

Prostředky použité k páchání trestných činů

Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily trestnost výroby, opatření pro sebe nebo pro jinou osobu, včetně dovozu, vývozu, prodeje, přepravy nebo distribuce anebo zpřístupnění zařízení nebo prostředku, počítačových údajů nebo jiných prostředků, které byly prvotně vytvořeny nebo konkrétně přizpůsobeny pro účely spáchání některého z trestných činů uvedených v čl. 4 písm. a) a b), čl. 5 písm. a) a b) nebo v článku 6, alespoň pokud jsou spáchány s úmyslem použití těchto prostředků.

Článek 8

Pomoc, návod a pokus

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily trestnost návodu ke spáchání trestných činů uvedených v člancích 3 až 7 a pomoci při jejich spáchání.
2. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily trestnost pokusu o spáchání trestných činů uvedených v článku 3, čl. 4 písm. a), b) nebo d), čl. 5 písm. a) nebo b) či v článku 6. S ohledem na čl. 5 písm. d) členské státy přijmou nezbytná opatření, aby přinejmenším zajistily trestnost pokusu o podvodné opatření neoprávněně získaného, padělaného či pozměněného nehmotného bezhotovostního platebního prostředku pro sebe nebo pro jinou osobu.

Článek 9

Tresty ukládané fyzickým osobám

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v člancích 3 až 8 byly ukládány účinné, přiměřené a odrazující tresty.
2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v článku 3, čl. 4 písm. a) a b) a čl. 5 písm. a) a b) bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně dva roky.
3. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v čl. 4 písm. c) a d) a čl. 5 písm. c) a d) bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně jeden rok.
4. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v článku 6 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky.
5. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v článku 7 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně dva roky.
6. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v člancích 3 až 6 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně pět let, pokud byly spáchány v rámci zločinného spolčení ve smyslu rámcového rozhodnutí 2008/841/SVV bez ohledu na trestní sazbu stanovenou v uvedeném rozhodnutí.

Článek 10

Odpovědnost právnických osob

1. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, že právnické osoby lze činit odpovědnými za trestné činy uvedené v článcích 3 až 8, které v jejich prospěch spáchá jakákoliv osoba jednající samostatně nebo jako člen orgánu dotyčné právnické osoby a která v této právnické osobě působí ve vedoucím postavení na základě:

- a) oprávnění zastupovat tuto právnickou osobu;
- b) pravomoci přijímat rozhodnutí jménem této právnické osoby;
- c) pravomoci vykonávat kontrolu v rámci této právnické osoby.

2. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění odpovědnosti právnických osob v případech, kdy nedostatek dohledu nebo kontroly ze strany osoby uvedené v odstavci 1 tohoto článku umožnil spáchání trestných činů uvedených v článcích 3 až 8 ve prospěch uvedené právnické osoby osobou jí podřízenou.

3. Odpovědnost právnických osob podle odstavců 1 a 2 nevylučuje trestní stíhání fyzických osob, které jsou pachatelé, návodci či účastníci některého z trestných činů uvedených v článcích 3 až 8.

Článek 11

Sankce ukládané právnickým osobám

Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby právnické osoby odpovědné podle čl. 10 odst. 1 nebo 2 podléhaly účinným, přiměřeným a odrazujícím sankcím, které zahrnují pokuty trestní nebo jiné povahy a mohou zahrnovat i jiné sankce, například:

- a) zbavení oprávnění pobírat veřejné výhody nebo podpory;
- b) dočasný zákaz přístupu k veřejnému financování, včetně k postupům zadávání zakázek, poskytování grantů a udělování koncesí;
- c) dočasný nebo trvalý zákaz provozování obchodní činnosti;
- d) uložení soudního dohledu;
- e) zrušení rozhodnutím soudu;
- f) dočasné nebo trvalé uzavření provozoven užívaných pro spáchání trestného činu.

HLAVA III

SOUDNÍ PŘÍSLUŠNOST A VYŠETŘOVÁNÍ

Článek 12

Soudní příslušnost

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření ke stanovení příslušnosti svých soudů pro trestné činy uvedené v článcích 3 až 8, je-li:

- a) trestný čin spáchán zcela nebo zčásti na jeho území; nebo
- b) pachatel jeho státním příslušníkem.

2. Pro účely odst. 1 písm. a) se má za to, že byl trestný čin spáchán zcela nebo zčásti na území členského státu, pokud pachatel spáchá trestný čin v době své fyzické přítomnosti na tomto území a bez ohledu na to, zda byl trestný čin spáchán za použití informačního systému, který se nachází na tomto území.

3. Členský stát informuje Komisi, rozhodne-li se rozšířit příslušnost svých soudů na trestné činy uvedené v článcích 3 až 8, které byly spáchány na území jiného členského státu, mimo jiné pokud:

- a) má pachatel obvyklé bydliště na jeho území;
- b) je trestný čin spáchán ve prospěch právnické osoby usazené na jeho území;
- c) je trestný čin spáchán na jeho státním příslušníkovi nebo na osobě, která má své obvyklé bydliště na jeho území.

Článek 13

Účinné vyšetřování a spolupráce

1. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby osoby, útvary nebo služby příslušné k vyšetřování nebo stíhání trestných činů uvedených v článcích 3 až 8 měly k dispozici vyšetřovací nástroje, které jsou účinné a přiměřené spáchanému trestnému činu, jako jsou například prostředky používané v boji proti organizované trestné činnosti nebo jiné závažné trestné činnosti.
2. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, že pokud jsou fyzické a právnické osoby v souladu s vnitrostátním právem povinny poskytnout informace týkající se trestných činů uvedených v článcích 3 až 8, tyto informace poskytnou orgánům příslušným k vyšetřování nebo stíhání trestných činů bez zbytečného odkladu.

HLAVA IV

VÝMĚNA INFORMACÍ A OZNAMOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

Článek 14

Výměna informací

1. Pro účely výměny informací týkajících se trestných činů uvedených v článcích 3 až 8 členské státy zajistí, aby měly k dispozici operativní národní kontaktní místo, které je v provozu 24 hodin denně, sedm dní v týdnu. Členské státy rovněž zajistí, aby byly zavedeny postupy pro urychlené vyřizování naléhavých žádostí o pomoc a příslušný orgán zareagoval do osmi hodin od jejich obdržení, a to alespoň uvedením toho, zda bude na žádost o pomoc reagovat, formy takové reakce a předpokládané lhůty, do kdy bude pomoc odeslána. Členské státy se mohou rozhodnout využívat stávající síť operativních kontaktních míst.
2. Členské státy informují Komisi, Europolu a Eurojustu o svých určených kontaktních místech podle odstavce 1. Podle potřeby tyto informace aktualizují. Komise tuto informaci postoupí ostatním členským státům.

Článek 15

Oznamování trestných činů

1. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby měly k dispozici vhodné informační kanály, které by jim usnadnily neprodlené oznamování trestných činů uvedených v článcích 3 až 8 orgánům pro vymáhání práva a dalším příslušným vnitrostátním orgánům.
2. Členské státy přijmou opatření nezbytná k tomu, aby umožnily finančním institucím a dalším právnickým osobám působícím na jejich území oznamovat bez zbytečného odkladu orgánům pro vymáhání práva a jiným příslušným orgánům podezření na spáchání podvodu za účelem odhalování, vyšetřování, a stíhání trestných činů uvedených v článcích 3 až 8 nebo jejich předcházení.

Článek 16

Pomoc obětem a jejich podpora

1. Členské státy zajistí, aby fyzickým a právnickým osobám, které utrpěly újmu v důsledku trestných činů uvedených v článcích 3 až 8 spáchaných na základě zneužití osobních údajů, byly poskytnuty:
 - a) konkrétní informace a poradenství, jak se chránit před negativními následky trestných činů, například před poškozením dobrého jména; a
 - b) seznam specializovaných institucí, které se zabývají různými aspekty trestných činů týkajících se totožnosti a podporou obětí.
2. Členské státy se vyzývají, aby zřídily vnitrostátní jednotné online informační nástroje pro usnadnění přístupu k pomoci a podpoře pro fyzické nebo právnické osoby, které utrpěly újmu v důsledku trestných činů uvedených v článcích 3 až 8 spáchaných na základě zneužití osobních údajů.

3. Členské státy zajistí, aby byly právníky osobám, které se staly oběťmi trestných činů uvedených v člancích 3 až 8 této směrnice, poskytnuty bez zbytečného odkladu po jejich prvním kontaktu s příslušným orgánem informace o:
- a) postupech pro podávání oznámení s ohledem na trestný čin a úloze oběti v souvislosti s těmito postupy;
 - b) právu na poskytnutí informací o dotčeném případě v souladu s vnitrostátním právem;
 - c) dostupných postupech pro podávání stížností, pokud příslušný orgán nedodrží práva oběti v průběhu trestního řízení;
 - d) kontaktních údajích pro sdělování informací o jejich případě.

Článek 17

Předcházení trestné činnosti

Členské státy přijmou vhodná opatření, a to i prostřednictvím internetu, například informační a osvětové kampaně a výzkumné a vzdělávací programy zaměřené na celkové omezování páchání podvodů, zvyšování povědomí a snížení rizika stát se obětí podvodu. Členské státy případně jednají ve spolupráci se zúčastněnými stranami.

Článek 18

Sledování a statistika

1. Komise do 31. srpna 2019 vypracuje podrobný program pro sledování výstupních údajů, výsledků a dopadů této směrnice. Program pro sledování stanoví prostředky a intervaly shromažďování potřebných údajů a dalších důkazů. Dále specifikuje opatření, která má Komise a členské státy v souvislosti se shromažďováním, sdílením a analýzou údajů a jiných důkazů přijmout.
2. Členské státy zajistí, aby byl zaveden systém pro záznam, vypracovávání a poskytování anonymizovaných statistických údajů týkajících se fáze oznamování trestných činů, fáze vyšetřování trestných činů a fáze soudního řízení ve vztahu k trestným činům uvedeným v člancích 3 až 8.
3. Statistické údaje uvedené v odstavci 2 musí zahrnovat alespoň stávající údaje o počtu trestných činů uvedených v člancích 3 až 8 zaznamenaných členskými státy a o počtu osob stíhaných a odsouzených za spáchání trestných činů uvedených v člancích 3 až 7.
4. Údaje shromážděné podle odstavců 1, 2 a 3 předají členské státy každoročně Komisi. Komise zajistí, že komplexní přehled těchto statistických zpráv bude každoročně zveřejněn a předložen příslušným specializovaným agenturám a orgánům Unie.

Článek 19

Nahrazení rámcového rozhodnutí 2001/413/SVV

Rámcové rozhodnutí 2001/413/SVV se nahrazuje, pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, aniž jsou dotčeny povinnosti těchto členských států ohledně lhůty pro provedení uvedeného rámcového rozhodnutí ve vnitrostátním právu.

Pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, odkazy na rámcové rozhodnutí 2001/413/SVV se považují za odkazy na tuto směrnici.

Článek 20

Provedení ve vnitrostátním právu

1. Členské státy do 31. května 2021 uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění opatření vnitrostátních právních předpisů, která přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 21

Hodnocení a podávání zpráv

1. Komise do 31. května 2023 předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná pro dosažení souladu s touto směrnicí. Členské státy poskytnou Komisi veškeré informace nezbytné k vypracování uvedené zprávy.
2. Do 31. května 2026 provede Komise hodnocení dopadu této směrnice na potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání, jakož i na základní práva, a předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu. Členské státy poskytnou Komisi veškeré informace nezbytné k vypracování uvedené zprávy.
3. V souvislosti s hodnocením uvedeným v odstavci 2 tohoto článku Komise také podá zprávu o nutnosti, proveditelnosti a účinnosti vytvoření vnitrostátních zabezpečených online systémů, které by obětem umožnily oznámit jakýkoliv trestný čin uvedený v článcích 3 až 8, jakož i vytvoření standardizovaného unijního formuláře pro oznámení, který by sloužil jako vzor pro členské státy.

Článek 22

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Tato směrnice je určena členským státům v souladu se Smlouvami.

Ve Štrasburku dne 17. dubna 2019.

Za Evropský parlament
předseda
A. TAJANI

Za Radu
předseda
G. CIAMBA